

Yevmiye 13486

Emin Reşah

2016-09-14 18:00:19

Muhalefetin Vazifesi

Demokrasilerde muhalefetin vazifesi nedir? İktidara hazırlanmak?

Makul bir istikbalde iktidara gelme imkanı yoksa? Bu muhalefet ne işe yarar?

Bu muhalefetin asıl görevi, marjinal fikirler de ses buluyormuş gibi yaparak sistemin stabilliğini artırmaktır. Herhangi bir sebeple, sistem için *masrafa* veya *stabilite kaybına* sebep olacak fikirlerin ifade edilmesi sayesinde, bunların da *sistem içi* olduğu zımnen kabul edilmiş olur. Sistemde önemli bir değişiklik yapacak olsalar, ifade edilmelerine izin verilmezdi, değil mi?

İnsanlara piyango bileti dağıtmaya benzetiyorum bunu. Onlara *zengin olabileceklerini* söylüyor sistem, bu bileti alırsan, senin de harcayabileceğinden fazla paran olur. Muhalefet de, *fikir piyangosu*, *iktidara gelemeyiz demeyin*, *şansınızı deneyin* diyor sistem.

İnsanlar buna benzer piyangolarla, sistemin işleyişinde değişiklik yapmaktansa, *sıralarını beklemeyi* tercih ediyorlar. Sistem bir yandan da bu *alternatif fikirlerin* içini boşaltmaya ve onları ya sloganlaştırp, ya anlaşılmasız derece karmaşıklaştırarak, sadece çocukların inanacağı veya akademisyenlerin anlayacağı hale getiriyor. Gerçek alternatiflerin üretilmesi zaten *o kadar* kolay değil ve muhaliflere de, *muhalef olmanın* o leziz haklılığından pay verince, sistemin işleyişinde herhangi bir arıza çıkarmalarına engel oluyoruz.

Bu döngüden çıkış var mı?

Bu döngüden çıkış, sistemin asıl fonksiyonlarını ikame eden başka sistemler kurarak olur. Kapitalizmin para akışı ve sermaye ile yaptığını, başka usullerle yapabilirsek, belki, bir ihtimal sistemi değiştirmemiz mümkün olur. Bununla beraber insanlık henüz para kadar organize edici ve yeknesak bir cihaz bulamadığı için, bu girişimlerin bir yerde akim veya güdük kalması kaçınılmaz.

Ancak sistemi daha adil hale getirmenin yolu, onu bütün bütüne ikame etmekten de geçmeyebilir. Kapitalizm'in faydalı ve başarılı olduğu tarafları alır, zararlı taraflarını çeşitli sınırlamalarla düzeltmeye çalışırız. Bunu da *piyango* kabilinden, laf olsun diye değil, gerçek bir alternatif olarak inşa ederiz. O zaman muhalif olmanın da hakkını vermiş oluruz.

İnsan Nasıl Olmalı?

İnsan hakkında yazarken *insan şöyle olmalı, böyle yapmalı* yazmanın utandırıcı bir tarafı var. Cehaletin itirafı.

İnsanı tanımıyorum demek bu. *İnsanın neden bu halde olduğunu bilmiyorum* demek. İnsana reçete yazıyorum ama onun neden böyle olduğu, böyle davrandığını anlayacak halim yok demek.

İnsandan şikayet edip durmanın şimdiye kadar bir faydasını görmedim. İnsanın artık nankör ve cahil olabildiğini, herhangi bir vahşi hayvandan daha acımasız davranabildiğini, *insanlık* dediğimiz kalitenin aslında hayali olduğunu ve insanların önemli bir kısmının insanlıkla bir alakası olmadığını, şu kırka yaklaşan yaşadığım yıllar boyunca öğrendim. Bu gerçeği görmek beni mutlu etmedi ama en azından artık şikayet etmiyorum. Hayatımı şikayet edip, insanlara dinlemedikleri akıllar vermek yerine, enerjimi onları *iyi olmaya mecbur bırakacak* fikirler üzerine teksif etmeye çalışıyorum. İnsanları dışarıdan prospektüs yoluyla *iyileştirmek* mümkün olmadığına göre, neden kötü olduklarını anlayabilirsem, bu kötülüğün ortaya çıkmasına mani olacak fikirler öne sürebilirim. Belki.

O sebeple insandan *beklentisi olan* sistemler, adı İslamcılık olsun veya Sosyalizm, bana pek de yürüyebilir sistemler gibi gelmiyor. İnsanları *doktrine* etmek gereken ve bu yolla çalışan sistemler, bir süre sonra doktrinin içinin boşalması ve her kelimeyi istismar edebilen insanın, doktrini de kendi arzularına göre istismar etmesini getiriyor. Bunun önünde durmak için de insanın *insan* olduğunu ve bunun pek de kafamızda yarattığımız *eşrefli mahluk* olmadığını kabul etmek gerekiyor.

Bu zor tabii, çünkü ben de insanın hayvandan aşağı olduğunu kabul ederek, kendimin de bu insanların arasında olduğunu ve o kadar da *ulvi* olmadığını kabul etmiş oluyorum. Nefsime ağır geliyor. Ancak nefsime ağır gelen basit gerçeğin, hayal dünyasında kırk sene tükettikten sonra karşılanan cinsinden daha kolay hazmedildiğine eminim. Bu yüzden gayretim *insana* reçete yazmak değil, onu çıplak haliyle görmeye çalışmak.

İnsanı yazamıyoruz, sadece okuyabiliyoruz.

Hologram olarak Kainat

Bir süre önce meşhur Fizikçilerden Leonard Susskind'in bir videosunu seyrettim. Kara deliklerin bazı özelliklerinin 2 boyutlu bir kaynaktan 3 boyutlu bir perdeye yansıtılıyormuş gibi davrandığını, yani sanki bir hologramın içinde yaşadığınızı anlatıyordu.

Bu artık *ilginç* diyeceğimiz safhayı geçmiş, Fizikçilerin *gerçek* diye tartıştığı hale gelmiş bir düşünce. Bu bizim *gerçek* algımızın da, hakkında tartıştığımız bütün konuların da temelden sarsılması demek. Kainat bir hologramsa, onu yansıtan kaynak nedir? Kainat bir hologramsa, düşüncemizin bunda yeri nedir? Kainat bir hologramsa, *kader* nasıl anlaşılmalıdır?

Agnostik İlahisi

Gaflet ile hakkı buldum diyenler
Er yarın Hak divanında belli olur

diye bir ilahi var, malum. Bunu dinledikçe *Agnostik ilahisi* gibi geliyor.

Agnosis, yani *Allah'ın varlığını bilmediğini kabul* durumu, illa Ateizm'e yol açmaz. İnsan bilmediğini ancak *iman ettiğini* ikrar ederek Müslüman da olabilir.

Islak Işık

ıslak ışık candan
yetiştiriyor arkamdan
yokluğun tantamları